

Задачи по висша алгебра

Задача 1. За кои цели числа b частното $\frac{11b+5}{5b+7}$ също е цяло?

Задача 2. Докажете, че за всяко $n \in \mathbb{N}$ числото $2^{3^n} + 1$ се дели на 3^{n+1} , но не се дели на 3^{n+2} .

Задача 3. Решете уравнението $198x + 164y = 10$ в цели числа.

Задача 4. Решете ребуса $НОС*НОС=АБАНОС$, където на еднаквите букви отговарят еднакви цифри, а на различните букви - различни цифри.

Задача 5. Нека p и q са различни прости числа. Докажете, че $p^{q-1} + q^{p-1} \equiv 1 \pmod{pq}$.

Задача 6. Намерете всички нечетни прости числа p , такива че $15^{\frac{p-1}{2}} \equiv 12 \pmod{p}$.

Задача 7. Решете уравнението $\varphi(n) = 12$.

Задача 8. Нека $A = \{(a, b, c) \in \mathbb{R}^3 \mid ac \neq 0\}$. Въвеждаме операция $\circ : A \times A \rightarrow A$, определена от

$$(a_1, b_1, c_1) \circ (a_2, b_2, c_2) = (a_1 a_2, a_1 b_2 + b_1 c_2, c_1 c_2).$$

Докажете, че A е група относно $\circ$ и $H = \{(a, b, c) \in A \mid a = c\}$ е подгрупа на A .

Задача 9. Нека $G = \mathbb{Q} \setminus \{\frac{1}{7}\}$. Въвеждаме операцията $*$: $G \times G \rightarrow G$, с равенството $a * b = a + b - 7ab$. Докажете, че $(G, *)$ е група.

Намерете $a * a * a * \dots * a$, където има n операции $*$.

Задача 10. В множеството $\mathbb{R}^2$ въвеждаме операция $\oplus$ по правилото:

$$(a, b) \oplus (c, d) = (a + c, be^{-c} + de^{-a})$$

Докажете, че $(\mathbb{R}^2, \oplus)$ е група.

Задача 11. Нека $H = \left\{ \begin{pmatrix} a & b \\ -b & a \end{pmatrix} \mid a, b \in \mathbb{Z}_3, (a, b) \neq (0, 0) \right\}$.

Докажете, че H е циклична група относно умножението на матрици.

Задача 12. Нека $A = \begin{pmatrix} 0 & -1 \\ 1 & 0 \end{pmatrix}$ и $B = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & -1 \end{pmatrix}$.

Означаваме с $G = \langle A, B \rangle$ подгрупата на $GL_2(\mathbb{R})$, породена от матриците A и B . Намерете реда на G , както и редовете на всичките ѝ елементи.

Колко различни подгрупи има G ?

Задача 13. Докажете, че групите $\mathbb{Z}_{143} \times \mathbb{Z}_7$ и $\mathbb{Z}_{13} \times \mathbb{Z}_{77}$ са изоморфни. Кои са подгрупите и факторгрупите на тази група?

Задача 14. Намерете всички възможни стойности на реда на елемент от симетричната група S_8 .

Задача 15. Нека G е група и H е подгрупа. Въвеждаме бинарна $\sim$ релация над G :

$$a \sim b \Leftrightarrow a^{-1}b \in H$$

Докажете, че $\sim$ е релация на еквивалентност. Намерете класовете на еквивалентност по тази релация.

Задача 16. Намерете центъра Z на групата на кватернионите Q_8 . Кои са съседните класове на Q_8 по Z ? Напишете таблицата за умножение на съседни класове. На коя група е изоморфна факторгрупата Q_8/Z ?

Задача 17. Нека $G = \{(a, b, c) \in \mathbb{R}^3 \mid ab \neq 0\}$. Въвеждаме операция в G по правилото

$$(a_1, b_1, c_1) \cdot (a_2, b_2, c_2) = (a_1 a_2, b_1 b_2, a_1 c_2 + c_1 b_2)$$

Нека $H = \{(a, b, c) \in G \mid a = 1\}$ и $K = \{(a, b, c) \in G \mid a = b\}$.

Докажете, че G е неабелева група, $H \triangleleft G$, $K \triangleleft G$ и $G/H \cong \mathbb{R}^* \cong G/K$.

Задача 18. Нека $M = \mathbb{R} \cup \{+\infty\}$. В M въвеждаме операции $\oplus$ и $\odot$ така: $x \oplus y = \min(x, y)$ и $x \odot y = x + y$.

Кои от аксиомите за пръстен са изпълнени в $(M, \oplus, \odot)$?

Задача 19. Нека $F = \{f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R} \mid f - \text{непрекъсната}\}$. Разглеждаме и подмножествата $A = \{f \in F \mid f(0) = 0\}$, $B = \{f \in F \mid f(0) = 1\}$ и $C = \{f \in F \mid f(0) = f(1) = 0\}$.

Да се докаже, че F е пръстен относно поточковите операции събиране и умножение на функции. Кои от подмножествата A , B , C са подпръстени на M ?

Задача 20. Нека $(R, +, \cdot)$ е пръстен с единица 1. Въвеждаме нови операции $\oplus$ и $\odot$ в R по правилата $x \oplus y = x + y - 1$ и $x \odot y = x + y - x \cdot y$.

Докажете, че $(R, \oplus, \odot)$ е пръстен, изоморфен на $(R, +, \cdot)$.

Задача 21. Нека p е просто число и $R_p = \left\{ \begin{pmatrix} a & b \\ -b & a \end{pmatrix} \mid a, b \in \mathbb{Z}_p \right\}$. Докажете, че R_p е комутативен пръстен с единица относно обичайните операции с матрици. Покажете още, че R_3 е поле, а R_5 не е поле.

Задача 22. Нека $R_1 = \left\{ \begin{pmatrix} a & b \\ 0 & c \end{pmatrix} \mid a, b, c \in \mathbb{Q} \right\}$ и $R_2 = \left\{ \begin{pmatrix} 0 & b \\ 0 & 0 \end{pmatrix} \mid b \in \mathbb{Q} \right\}$. Кои от следните са изпълнени:

- $R_1 < M_2(\mathbb{Q})$, $R_1 \triangleleft M_2(\mathbb{Q})$;
- $R_2 < M_2(\mathbb{Q})$, $R_2 \triangleleft M_2(\mathbb{Q})$;
- $R_2 < R_1$, $R_2 \triangleleft R_1$.

Задача 23. Нека $I = (9 + \sqrt{95}) \triangleleft \mathbb{Z}[\sqrt{95}]$ е главният идеал, породен от $9 + \sqrt{95}$.

Докажете, че $I = \{a + b\sqrt{95} \mid a, b \in \mathbb{Z} : 14 \mid (b + 3a)\}$ и $\mathbb{Z}[\sqrt{95}]/I \cong \mathbb{Z}_{14}$.

Задача 24. Нека $R = \left\{ \begin{pmatrix} a & 0 \\ c & d \end{pmatrix} \mid a, c, d \in \mathbb{Z} \right\}$ и p е просто число. Разглеждаме подмножествата I и J на R определени с $I = \left\{ \begin{pmatrix} a & 0 \\ c & d \end{pmatrix} \in R \mid p \mid a \right\}$ и $J = \left\{ \begin{pmatrix} a & 0 \\ c & d \end{pmatrix} \in R \mid p \mid a, p \mid d \right\}$.

Докажете, че I и J са идеали на R и $R/I \cong \mathbb{Z}_p$ е поле, а $R/J \cong \mathbb{Z}_p \times \mathbb{Z}_p$ не е поле.

Задача 25. Нека $K = \{f \mid f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}\}$, $M = \{f \in K \mid f(0) = 0\}$ и $N = \{f \in K \mid f(0) = f(1) = 0\}$. Докажете, че $M \triangleleft K$, $N \triangleleft K$, K/M е поле, а K/N не е поле.

Задача 26. Нека $R = \left\{ \begin{pmatrix} a & b \\ 0 & a \end{pmatrix} \mid a, b \in \mathbb{Q} \right\}$. Докажете, че R е пръстен и намерете всички идеали и факторпръстени на R .

Задача 27. Нека $I = 360\mathbb{Z} \triangleleft \mathbb{Z}$. Да означим $J = \{k \in \mathbb{Z} \mid \exists n \in \mathbb{N} : k^n \in I\}$. Докажете, че $J \triangleleft \mathbb{Z}$ и намерете $\mathbb{Z}/J$.

Задача 28. Нека $f, g \in \mathbb{R}[x]$, като $f = x^4 + x^3 - 5x^2 + 3x + 8$, $g = x^3 + 2x^2 - 4x - 5$.
Намерете (f, g) , както и полиноми $u, v \in \mathbb{R}[x]$, такива че $(f, g) = fu + gv$.

Задача 29. Докажете, че факторпръстенът $\mathbb{Z}_3[x]/(x^3 + \bar{2}x + \bar{1})$ е поле.
Пресметнете $(\bar{2}x^2 + 1)(x^2 + x + \bar{1})^{-1}$ в това поле.

Задача 30. Намерете полином f от трета степен с реални коефициенти със следните свойства:

- f дава остатък $-3x - 10$ при деление с полинома $x^2 + 1$;
- За корените x_1, x_2, x_3 на f е изпълнено $\frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2} + \frac{1}{x_3} = 1$ и $\frac{1}{x_1^2} + \frac{1}{x_2^2} + \frac{1}{x_3^2} = 19$.

Задача 31. Нека $f(x) = x^4 - 8x^3 + 22x^2 + px + 16 \in \mathbb{R}[x]$. Намерете p , ако за корените x_1, x_2, x_3, x_4 на f е в сила равенството $x_1 + x_2 + x_3 = x_4$.

Задача 32. За кои $\lambda \in \mathbb{C}$ полиномът $g = x^4 - x^3 + \lambda x^2 - x - 6 \in \mathbb{C}[x]$ има два противоположни корена?

Задача 33. За кои стойности на p и q полиномът $f = x^4 + 2px^3 + qx + 1 \in \mathbb{C}[x]$ има трикратен корен?

Задача 34. Представете сумата $\frac{x_1}{x_2 + x_3} + \frac{x_2}{x_1 + x_3} + \frac{x_3}{x_1 + x_2}$ чрез елементарните симетрични полиноми $\sigma_1, \sigma_2, \sigma_3$.

Задача 35. Нека x_1, x_2, x_3 са корените на полинома $f = x^3 + px + q$. Намерете $x_1^5 + x_2^5 + x_3^5$.

Задача 36. Нека x_1, x_2, x_3 са корените на полинома $f = x^3 + px + q$, като $f(1) \neq 0$.

Изразете чрез p и q сумата $\sum_{i=1}^3 \frac{x_i}{(1 - x_i)^2}$.

Задача 37. Нека $f = x^4 + x^3 - 4x^2 - 5x - 5$. Разложете f на неразложими над полето F полиноми, където:

- a) $F = \mathbb{C}$ б) $F = \mathbb{R}$ в) $F = \mathbb{Q}$

Задача 38. Докажете, че полиномът $x^4 + 2x^3 + 3x^2 + 4x + 5$ е неразложим над $\mathbb{Q}$.

Задача 39. Нека $I = \{f \in \mathbb{Z}[x] : 10/f(0)\}$. Докажете, че $I \triangleleft \mathbb{Z}[x]$ и намерете $\mathbb{Z}[x]/I$.